

<https://www.israelsmisjonen.no/pv>

19. søndag i treenighetstiden – 19. oktober 2025

Søndagens tekster: 1 Sam 1,1-11; 1 Kor 9,19-23; Luk 9,57-62

Når Jesus krever alt

...da er det krevende å være predikant, og også tilhører vil jeg si. Det kommer vi tilbake til. Aller først: Hvilke spørsmål finnes i livene til de som fyller kirkebenkene denne søndagen? Finnes det noen spørsmål der som kan gi et innsteg til dagens preken? Her er noen forslag:

- Har du noen gang hatt et forbilde som du virkelig har sett opp til, og fått sjansen til å møte denne personen? Hvordan var det?
- Hender det når du hører om noe Jesus har sagt at du kjenner hjertet synke ned i brystet og tenker «det der kommer jeg aldri til å klare»?
- Har du lagt en optimistisk plan en gang om å gjennomføre et heftig treningsopplegg, løpe maraton, bestige et fjell eller skrive en doktorgrad eller kanskje rydde boden!? Og så truffet noen som har gitt deg en knallhard realitetsorientering som har gjort at du har fått lyst til å bare gi opp..?

Underveis og på vei

Vår tekst finner sted *på* veien. Jesus har vendt nesa mot Jerusalem, ikke bare i fysisk forstand, men i fokuset, i tankene. Han er på vei mot det han har kommet for. Rett før vår tekst har Jesus og disiplene vært i Samaria og blitt avvist. Kanskje bare fordi de var av et annet folkeslag, et folkeslag samaritanerne ikke hadde noe godt forhold til (hvilket var gjensidig). Dette klinger med i bakgrunnen når Jesus forteller om at Menneskesønnen ikke har noe han kan hvile hodet på. Som vandrende er han avhengig av folks gjestfrihet.

Det er mange referanser til vandring i teksta; «mens de gikk på veien», «hvor du enn går», «gå hjem», «gå av sted». Samtidig som det ikke sies noe om hvor de er. De som var der, kunne kanskje skildre akkurat hvilket tre eller hvilken sving disse samtaler fant sted i, de gikk jo på beina, fikk med seg detaljene i naturen underveis. Men det er irrelevant for forfatteren av evangeliet. *De er underveis. De er på vei mot Jerusalem. Og de går sammen med Jesus.* Det er det som er poenget. For meg personlig er dette kanskje det sterkeste ved å lese teksta denne gangen. Detaljene rundt hvor jeg er, hvor i livet jeg befinner meg, akkurat hvor fornuftig eller

ufornuftig jeg valgte her eller der, det er ikke det avgjørende – det avgjørende er at jeg er underveis sammen med Jesus. Og at *vi* er på vei mot Jerusalem.

På vei. På veien. Underveis.

Den krasse Jesus

Jesus er så tydelig ensretta i sitt fokus. Det er fristende å kalle han krass, si at han setter det på spissen. For Jesus finnes det ikke noe som er viktigere, ikke noe som kan ta plassen til det å jobbe for Guds rike. Å være disippel er å la alt annet vike. Ordene utfordrer. Og jeg trigges av detaljen om at responsen fra de to som spør, er utelatt. De henvender seg til Jesus i hengivenhet, de ønsker å følge han, men får svar som både vekker uro og undring (vil jeg tro). Og så står det ingenting om hvordan de reagerer på det Jesus sier. Det gir oss en anledning til å undre på hva de valgte; valgte de å følge Jesus, forsvant motet de hadde i møte med Jesu svar, hvor ble det av dem etterpå? De er ikke navngitt så vi veit heller ikke om disse menneskene dukker opp seinere i historiene om Jesus og den første kristne kirke. Og det gjør at jeg føler jeg må stille meg selv det samme spørsmålet: hva hadde vært min respons? Hadde jeg falt av lasset, mista motet? Eller hadde jeg fått enda sterkere motivasjon til å skulle klare dette? Spørsmålene utfordrer.

Ligger det en slags trøst i at det er Guds egen sønn som sier disse ordene og ikke et hvilket som helst fromt menneske? Jesus, Menneskesønnen, som går på den veien han veit han skal og må. Fokuset hans er sylskarpt, i den grad at vi andre blir redde for å skjære oss på det, det må det også være. Han er på vei for å gi livet sitt, han kunne ikke latt seg stoppe om noen skulle begraves. Men jeg er ikke Jesus. Det er ikke disiplene som går sammen med ham heller. Hverken jeg eller de ser hele bildet her. Både de og jeg kjenner (tror jeg) at Jesu ord utfordrer kraftig. Ordene er sagt av en mann som har bestemt seg, som skal fullføre, gjennomføre. Kanskje ligger det en slags trøst i at gjengen rundt Jesus og jeg tross alt ikke er Jesus selv. Hvis vi er der på veien sammen med Jesus, så holder det, for Jesus er på vei til Jerusalem og vet hva han skal, enten vi kan fatte det eller ikke.

Kanskje er det også litt derfor Jesus har behov for å advare. Kanskje er det hyggelig og god stemning der de rusler sammen, men Jesus veit jo at det å følge han framover skal vise seg å være alt annet enn hyggelig. Kanskje prøver han å forberede gjengen rundt seg på det de kommer til å møte?

Elia som bakteppe?

I teksta rett før vår tekst ligger det noen interessante referanser til Elia. Når disiplene og Jesus blir avvist i en samaritansk landsby spør disiplene om de skal kalle ned ild fra himmelen – det gjorde Elia da den samaritanske kongen ikke aksepterte Israels Gud (2 Kong 1,1-16). Men Jesus er ikke Elia (Green, 1997, side 406). Kanskje klinger dette i bakgrunnen for de som hører på når mannen svarer at han må hjem og ta farvel med familien sin? Elia lot nemlig Elisja dra hjem og ta farvel med sine før han kom for å følge Elia (1 Kong 19,19-21). Så det Jesus gjør her, står i kontrast til fortellinga om de kjente profetene.

Til det med at de døde kan begrave sine døde nevner Green (1997, side 407-408) to måter å lese det på. Den ene handler om å lese det som en metafor; la de åndelig døde begrave de fysisk døde. Den andre lesingen forutsetter litt mer kunnskap om datidens jødiske gravleggingsritualer. Den dodes kropp ble først gravlagt i ei kiste. Etter 12 måneder tok familien beinrestene ut og la dem i en mindre kiste, en slags gjentatt begravelse (som gjerne

hadde gode grunner både rent praktisk og kanskje også i forhold til sorgprosessen). Med dette i bakhodet kan Jesu ord vise til at mannen burde la de allerede døde re-begrave sine døde (samle beinrestene i en mindre kiste). Uavhengig av måte å lese dette på forblir Jesu ord like «krasse» og overraskende fordi de ser ut til å sette tilside loven om å ære sin far og mor. Med dette viser Jesus at det finnes noe som ikke kan tilsidesettes av menneskelige behov, å være en som følger Jesus er å være en som setter alt annet tilside.

Noen fallgruver?

For egen del er jeg opptatt av å ta vare på det i teksta som er utfordrende, la det utfordre både meg og de jeg snakker til. Samtidig kjennes det viktig å snakke om dette på en måte som ikke trykker folk ned, ikke sparke på mennesker som allerede ligger nede. For noen er disse ordene fra Jesus som å høre fordømmende stemmer over eget liv som de allerede kjenner så altfor godt til. Kanskje løser vi noe ved å snakke sant om situasjonen Jesus sier dette i? For hvem er det han har rundt seg? Han vandrer sammen med disiplene. Var det noen av dem som levde opp til det disippelkallet Jesus her skisserer? Hvordan gikk det med dem når de kom til Jerusalem og fikk kjenne avvisning og hån på kroppen? Vi som kjenner historia kan ane at disse ordene var like utfordrende å høre for dem som for oss. Ingen av oss når opp til det Jesus her skisserer, men med Jesus som forbilde kan vi la oss utfordre. Hvis poenget var å peke på hvor viktig Jesu oppdrag, hensikt, vandring, gjerning var, så endrer ikke vår feilbarlighet noe på denne viktigheten. Vi kan fortsette vandringa, være underveis, gå med Jesus mot Jerusalem. (Og her ville jeg blitt frista til å si noe om alle menneskene som knytter sine håp til nettopp denne byen, til Yerushalaim, Alquds. Alle de knuste håpene også. Men nå har jeg brukt opp plassen, så det får bli en annen gang. Det er i alle fall ikke noe mindre spennende å vandre med Jesus mot Jerusalem i dag enn den gang.)

Samuel fikk hjelp

Med Samuel i tempelet i bakhodet kan det også være på sin plass å si noe om hvordan vi alle kan streve med å høre Guds stemme og skjelne Guds stemme fra alt det andre vi hører. Samuel fikk hjelp til å forstå at det var Gud. Kanskje det kan være et mål for fellesskapene vi er i også; at vi skal hjelpe hverandre å forstå hva som er Guds stemme og hva Gud sier til oss.

Litteratur

Green, Joel B., 1997, *The Gospel of Luke*, Wm Eerdmans Publishing Co

Liv Hanne Langmoen Almasou

Prest (kapellan), Råholt kirke

la936@kirken.no